

**IJWI RY'UBUHANUZI
ISHURI RYA BIBILIYA
MW IPOSTA**

B.P. 1710

BUJUMBURA

BURUNDI

ICIGWA CA 17

**INGENE ABANA B'IMANA BAHIMBAZA UMUSI
WAYO WERA**

Umurongo wo kwibukwa : « Wibuke kuziririza umusi w'isabato. » Kuvayo 20 :8.

URWINJIZO.

Mbega none mu misi y'ibikorwa wararushe ? Ego wararushe ! Twese twifusa igihe c'ukuruhuka. Umuremyi wacu dukunda, Imana iho:aho izi ko dukeneye kuruhuka. Nico gituma yaduhaye ibwirizwa ry'umusi wayo wo kuruhuka ngo tuwuruhukeko ari wo sabato. Iri jambo isabato Imana yaridushikirije kera cane rivuye mu rurimi rw'Abaheburayo n'ukuvuga « IKIRUHUKO ». Imana yaremye umuntu vyongeye ni yo yaremye n'isabato, ngw ibere umuntu umugisha. Yayihaye umuhezagiro iyigira iyera. Nya musi iwutandukanya n'iyindi misi kugira ngo umusi ugira indwi ube uw'isabato. « Umusi ugira indwi » Imana yarangije irema iraruhuka ku musi ugira « INDWI » ireka ibikorwa vyose. Imana ihzagira umusi ugira indwi, iraweza. « Kukw'ari wo Imana yaruhukiemwo ibikorwa vyayo.vyose, ivyo yaremye kandi yakoze. » Itanguriro 2 :1-3. Ijuru n'isi n'ibirimwo vyose birangira kuremwa. Iri jambo ryamyeho kuva mu ntango y'isi. Abantu b'Imana b'intungane barahimbaje ISABATO kushika mu gihe ca Mose, arico gihec'emyaka 2500 utanguriye kw'iremwa ry'isi. Vyongeye igihe Imana yakura Abisirayeli mu gihugu ca Egiputa (Misiri) yarongeye ibibutsa ko bategerezwa kuruhuka ku musi w'isabato. Iryo bwirizwa ryarahavuye riba irya kane muri ya mabwirizwa cumi. (Raba Kuvayo 20 :8-11). Yesu akiri kuri iyi si yarahimbaza isabato (Raba Luka 4 : 16). Yesu ni we karorero kacu, vyongeye abigana Yesu ubu, babwirizwa gukurikizi imigenzo yiwe mu guhimbaza isabato.

AGAHIMBARE K'UKUHIMBAZA ISABATO.

1. Mbega non'Imana yemeje ko guhimbaza isabato vy'akiri ar' ukw abantu binezereza bakishimisha ?
« Ni wakura ikireng'e cawe, ngo ntukandagire isabato, ukareka gukora ivyo wigombeye ku musi wanje wera, arik'ukita isabato

umusi w'umunezero, mbere umusi wanje wera ukawita uw'icubahiro, ukawubaha, ntukore ivyo ugomba ubwawe, ntiwironderere gukora ivyaye, ntiwirirwe mu bijandijandi vy'ubusa, nuk'uzonezererwa jewe Uhoraho. » Yesaya 58 :13.

UMVIRIZA NEZA : Mu gihe ca Kristo Abayuda bagira ngw'isabato n'umuzigo uremereye, vyongeye war'umuvumo kubera imigenzo yabo yaremwe n'abantu. Kristo yabakuyemwo ivyo vyiyumviro vyazanywe n'abantu vyerekeye isabato. Abigisha kw'isabato ikiwiye kubera abantu akanyamuneza, ati : « Isabato yabayeho kubw'umuntu, arik'umuntu siwe yabayeho kubw'isabato ». Mariko 2 : 27.

« Uhoraho aha umugisha umusi w'isabato arawuhimbaza. » Kuvayo 20 :11. Bamwe biyumbira yukw'ikintu cose ceranda atari ico kunezereza. Arik'ivyo atar'ivy'ukuri. Uko turushiriza kwegeera Imana, niko turushirizaho kunezereza no guhimbarwa. « Mu kuboko kwave kw'iburyo hahora ibihimbaye ibihe bidashira » Zaburi 16 :11. Uko niko bimeze no mu vyerekeye guhimbara ISABATO.

2. { Umuntu ygira i mutima w'ubwenge umez[ute kugira ngo ahimbaze isabato] vy'ukuri ?

« Wibuke guhimbara umusi w'isabato. » Kuvayo 20 :8.

UMVIRIZA NEZA : Iri bwirizwa ridutegereza guhimbara isabato bivuye ku mutima. N'ukuvuga, ngo tuyihimbaze bitavuye kubwo kuruhuka ibikorwa vy'umubiri, ariko, duhimbara isabato n'umutima wacu wose. Ntitushobora kwigira intungane twebwe nyene tutafashijwe n'Imana. Imana yejeje isabato, ni yo izokweza abaruhuka isabato. Ndagusavye usome Ezechieli 20 : 12, « Ikeretseko, mba n'amasabato yanje, ngw'abe ikimyenyetso hagati yanje na bo, kugira ngo bamenye yukw'ari jewe Uhoraho mbeza. »

3. {Umuntu yohimbaza isabato, gute ?

« Aramwishura at'Ubwanje nzokwjianira na mwe, mbashikane amahoro. » Kuvayo 33 : 14

UMVIRIZA NEZA : Iyo Yesu ari abantu, hano hantu haca haba heranda. Ikintu cari gihari kigaca kiba ceranda. Iyo twahimbaje umusi w'isabato, tuba turi mu gahimbare k'Imana. Uko niko Imana yaremye isabato, ikamera nk'umukogote ugenda wuzuye umugisha utangaje ku bubaha Imana. Iyo twakiriye Yesu mu mitima yacu turaha tukaronka amahoro yiwe n'imitima yacu ikaba uburuhukiro bwiwe. (Matayo 11 : 28-30). Ni tutaronka Yesu mu mitima yacu, ntituzoshobora guhimbara isabato nk'uko bibereye. Ariko ni yaguma mu mitima yacu, tuzoronka amahoro yiwe n'uburuhuko bwiwe ukw'isabato itashe.

IGIHE ISABATO ITANGURIRA N'IGIHE IHERERA.

4. {Mbegwa isabato itangura ryari, ikarangira ryari ?

« Muhimbaza isabato kuva ku mugoroba... kushika ku wundi mugoroba... » Abalewi 23 :32. Insiguro y'iryo jumbo « umugoroba » n'igihe izuba rirenze. Izuba rirenze haba ari ku mugoroba. Gusubira mu Vyagezwe 16 : 6 na Mariko 1 : 32. Itondere ivyo bintu wongere uvyyihatireko. Kugira ngo tuhimbara isabato dukwiye kuyihimbaza nk'ukw' Imana yayiremye. Ukw' Imana yaharura imisi kwar'ukuvuga igihe izuba rirengera kushika aho rirengera ku wundi musi. Itanguriro 1 :23, 31. None rero tuzi

neza kw'isabato nyakuri itangura ku musi wa gatandatu (vendredi) izuba rirenze, ikaheku musi ugira indwi (samedi) izuba rirenze.

Uburyo bwo guharura imisi umuntu aherye mu gicugu akageza mu gicugu c'irindijoro. s'uburyo busa n'ubw'Imana. Iyaba Imana yahimbaza isabato kuva mu gicugu gushika mu kindi gicugu, isabato yogeze gutangura Imana isinziriye, vyongeye ntimenye ko yageze, canke nu ntiyitegure neza uko bibereye.

5. Wokwitegurira isabato gute ng'uyakire neza itanguye ?

Mbega iyo witeze umushitsi w'umunyacubahiro aza kukuramutsa, ntumuramutsa n'icubahiro ? Niko birakwiye gutteraniriza hamwe abo mu muryango wacu kuwa gatandatu izuba rigira rirenge tukarimba indirimbo z'ugusheemeza Imana, tugasoma Bibiliye maze tugafukama tukayisenga. Abana ntibakwiye gusigara hanze. Na bo nyene bakwiye kwitegurira hamwe, bagafatanya n'abavyeyi babo mu kuyisenga.. « Mukoranye n'abana ». Yoweli 2 :16. « Maze Yesu arabahamagara, ati Ni mireka abana bato baze aho ndi, ntimubabuze : kuk'ubwami bw'Imana ar'ubw' abameze bartyo. » Luka 18 :16. Ni waba ari wewe gusa wizera Imana mu rugo rwawe uzoronka umugisha, ni wiherera ugasesga Imana, kandi ukaheza ukasoma Bibiliya Yera. Imana ibona ahiherereye izumva gusenga kwave, yongere iguhe umuhzagiro nah'uzoba ur'umwe gusa (Matayo 6 : 6). Ndakwinginze ntukareke gutangura isabato canke kuyirangiza ! Imana yaravuze, iti « Wibuke umusi w'isabato, « twebwe duhora duteba. Nk'uko dusezerera neza umushitsi twubashe, niko dukwiye kongera gusenga Imana nk'uko twayisenze mw'itangura ry'isabato, maze tukayirangiza.

KWITEGURA ISABATO.

6. Dukwiye kwitegurira isabato dute ?

« Bugorovye, kuko war'umusi wo kwitegura, ni wo musi utangurira isabato. » Mariko 15 :42.

UMVIRIZA NEZA : Umusi wa gatandatu (vendredi), umusi wa nyuma w'umushamvu, ni wo musi dukwiye kwitegurira isabato, tukanonosora isabato itaratangura. Guteka, gusenya inkwi, kumesa, kuhanagura ibirato, n'ibindi bikorwa vyose, dukwiye kubikora kuri uwo musi. (Ndagusavye usome ivy'Imana itwigisha mu Kuvayo 16 :5, 22-26). Uwo mwiteguro tutawugize ku musi wa gatandatu w'umushamvu, isabato ntizohimbazwa.

« Ntidukwiriye kurya ivyokurya bikanye ku musi w'isabato. Mu ngo nyinshi ivyokurya bitekwa ku musi wa gatandatu w'umushamvu, bigaheza bigashushwa ku musi w'isabato. Ukw amoko y'abantu adasa, nikw ivyokurya vyabo bidasa. Mugabo lero ni haba iciyumiyo co kuruhuka isabato vy'ukuri, ivyo vyose bizokurikizwa. Ibirato vyame vyaranaganaguwe, natwe igere twamaze kwiyoga. Ntibigoye kubikora. Ni twaba tugamburukira amabwirizwa y'Imana, tuzobikora. Isabato s'umusi w'ukubarira mpuzu, canke w'ugukora ibindi bikorwa bisanzwe. Kandi tureke gusoma ibinyamakuru n'ukugurura amaduka kur'uwo musi. Bavyeyi musigurire abana banyu, ivyerekeye ibikorwa vyabo. Nabo bitegurira isabato hamwe na mwe nk'ukw ibwirizwa ry'Imana ribitubwira. » E.G. White.

GUHIMBAZA ISABATO VY'UKURI.

7. Mbega Imana idutegeka guhimbaza umusi w'isabato n'yo dufise ibikorwa vyinshi ?

« Mu misi itandatu muje mukora ibikorwa vyanyu, ariko ku musi ugira indwi muze muruhuke, no mw'irima no mwiyimbura, muze mwame muwuruhukako. » Kuvayo 34 :21

UMVIRIZA NEZA : « Imana yari izi kw abantu bamwe bazohindagiriza gukora ku musi w'isabato mu gihe co kurima no kwimbara, iraheza itanga iyi nyigisho yiharije. N'ukuvuga ko babwirizwa kwamiza yompi ikintu cose giteye kubiri n'isabato. Kuhimbaza isabato rimwe na rimwe, mu yindi misi ukayirenga, n'igicumuro gisumba ukutayihimbaza na imwe. Kwiba umusi umwe, ukawukoako ivyo wigombera ubwawe, n'igicumuro kib cane kandi n'ukwonona rwose. Kandi kugira ngo umuntu yuba-huke guhaririza Imana akabigirana akagayo kabi cane. Kwifusa ivy'ubu buzima buhita, no kubandanya kwica isabato rimwe na rimwe wikorera ibikorwa vyawe n'ubuhakanyi bubi cane, bungana n'ukuyica n'ukuyihakana icese, kukw ar'ukwanka amabwirizwa y'Uhoraho ». E.G. White.

8. Dukwiye kwitonda gute mu majambo yacu, no mu vyiyumviro n'ibikorwa vyacu ku musi w'isabato ?

« Ni wakura ikirenge cawe, ngo ntukandagire isabato, ukareka gukora ivyo wigombeye ku musi wanje wera, ariko ukita isabato umusi w'umunezero, mber'umusi wanje wera ukawita uw'icubahiro, ukawubaha, ntukore ivyo ugomba ubwawe, ntiwiro-nderere gukora ivyawe, ntiwirirwe mu bijandijandi vy'ubusa. » Yesaya 58 :13.

UMVIRIZA NEZA : (a) « Uburyo bwawe wishakiye. » Ibikorwa vyose vyo kw isi, bikwiye guhagarikwa ku musi w'isabato. (Nehemiya 3 :15-22). Umuntu wese adandaza canke agura ibintu ku musi w'isabato, aba arenze ibwirizwa ry'uguhibaza isabato. (Amosi 8 :5) Ibikorwa vyose bisanzwe bikwiye guhagarikwa. (b) « Ibikunerezera » Ivyo n'ukuvuga kw ar'ibirori n'amakoraniro asanzwe, n'ibikino n'ibindi nka ben'ivyo. Dufise imisi itandatu yo gukoramwo ivyo vyose. Isabato n'umusi w'Uhoraho. (c) « Amajambo yawe ubwawe ». Ibinyamakuru vyo mw isi bikwiye kurekwa. Mbere no gusoma amakete y'ubucuruzi bikwiye kurekwa. Nuko rero tubona k'umuntu ataraha Yesu umutima wiwe vy'ukuri, atashobora guhimbaza isabato gurtyo. Guhimbaza isabato vy'ukuri nk'ukw Imana ibigomba n'ikintu gi-hambaye cane gusumba ukw abantu bahimbaza umusi wa mbere (dimanche) w'umushamvu, w'isi. Isabato ikwiye kuba umusi w'ubwitonzi n'ukwiga ijumbo ry'Imana n'ugusoma ibitabo vy' idini. Ivyo bituma umuntu yisubirako. Ibiganiro vyacu na vyo bikwiye kuba vyerekeye ku Mana, no ku bikorwa vyayo. Gute-mberana n'abana mu mashamba canke mu mirima ni vyiza, tukitandukanya n'imiruho y'isi n'amarushwa yayo, maze tukaneze-rezwa n'ubwiza bw'ibiremwa vy'Imana.

9. Ibikorwa birekuwe gukorwa ku musi w'isabato n'ibihe ?

« Araheza arabishura, ati Ni nde muri mwebwe yoba afise intama imwe ikagwa mu cobo kw isabato, ntayifate ngw ayikureyo ? Mbega none umuntu ntaruta intama cane ? None lero biremerwa gukora ivyiza kw isabato. » Matayo 12 :11,12.

UMVIRIZA NEZA : Ibikorwa vy'ikigongwe, guhoza abari mu maganya n'abaribwa, birashobora gukorwa ku musi w'isabato.

Abatunze ibitungwa, ar'inka, impene, intama n'ibindi vyose, nta kizira ko nyenevyo abigirira ivyo yahora abigirira ku musi w'isabato kuko atabigize vyoca bisanza. (Ibindi bikorwa vyo gukenura ibitungwa, nko guca icarire no kubishitura ntibikwiye gukorwa ku musi w'isabato).

Gusuhuza abarwaye n'ukubarwaza birashoboka kubigira ku musi w'isabato. Mugabo ibikorwa bisanzwe vyo mu mavuriro makuru makuru, na mato mato bihora bikorwa mu misi itandatu y'ibikorwa, birabujijwe gukorwa ku musi w'isabato.

**10 Ibikorane umuntu ashobora kujamwo ku musi w'isabato n'ibibe
ari nk'ibishobotse ?**

« Aja i Nazareti, iyo yakuriye ; ku musi w'isabato yinjira mw isinagogi, nk'uko yamenyereye, ava hasi ngw asome. » Luka 4 : 16.

UMVIRIZA NEZA : Ku musi w'isabato Umukiza yahora-aja mu ngoro y'Imana gusenga, nico ciyumviro cacu, natwe du-kwiye kugira umwete w'ukuja mu makoraniro yo gusenga Imana mu ngoro yayo, ku musi w'isabato imisi yose. Dusoma muri Zaburi nyinshi ko umuntu wese yategerezwa kugamburukira ibikorane vyo mu ngoro y'Imana. (Ndagusavye usome Zaburi 122 : 1 ; 19 : 1-5 ; 95 : 1-6 ; 96 : 8,9 ; 100). Raba muri Zaburi 96 : 8,9 : Tubwirizwa kuzana ishikanwa mu ngoro zayo, n'ukuvuga mu rusengero rwayo. Nta kanyamuneza koza gasumba ako guteranira hamwe n'abandi mu gihe c'ugusenga Imana ukw isabato itashe. Ni waba ubana n'abantu bo mu madini atahimbaza umusi w'isabato, ushobora guteranira hamwe n'abo mu rugo rwawe mu gitondo, mukiga ivyigisho vy'ishule ryo kw'isabato, (Raba ici-butso mu mperuka y'iki cigwa) ukagira iteraniro ry'ugusenga mu nzu yawe. Ni waba ufise incuti n'abagenzi bakunda ijambo ry'Imana nka we, na bo ushobora kubateraniriza mu nzu yawe, canke mu nzu y'incuti imwe muri bo. Bishobotse n'abo babanyi bashize hamwe, bakwiye gukoranira hamwe mu gitondo c'umusi w'isabato, bagahuriza hamwe gusenga Imana mu bumwe rukristo. Amateraniro menshi yatanguye artyo, mu kugira amateraniro mato mato mu mazu.

IBIBEREYE ABAFISE IBIKORWA.

**11 None abakuru b'akazi dukoramwo n'abategetsi badutegetse
gukora ku musi w'isabato twobumvira tugakora kw isabato ?**

« Imana ivuga aya majambo, iti... Wibuke kuziririza ulmusi w'isabato. » Kuvayo 20 : 1,8. » » Maze Petero n'intumwa barabishura, bat'Igikwiriye n'ukumvira Imana kuyirutisha abantu. » Ivyakozwe n'intumwa 5 : 29.

UMVIRIZA NEZA : Ku vy'ukuri isi yose yica isabato ya Yehova, yamara abantu benshi ntibaramenya ukuri kw'Imana. Uburyo bumwe Imana ikoresha kugira ngo bamenyeku ukuri, n'u-kwemera kw abana bayo baguma bayizigiye no mu makuba. Bagashobora gushingira intahe ukwizera kwabo ko baruhuka isabato vy'ukuri n'imbere y'abakuru n'iyo bobabwira nabi kubera ukutabithura, twebwe abakurikira Yesu ntidukwiye kuboneka nk'abaticisha bugufi mu gusaba uruhusha rw'isabato. Mpewemu Yera ntifofasha umuntu atagerageje kuba intungane, vyongeye aticisha bugufi nka Yesu. (Yesaya 5 : 5,9). Mu rundi ruhande dutegerezwa guhagarara dushitse mu nzira y'ubutungane, tukanka kugambabarira Imana. (Matayo 10 : 32,33). Umukristo nyakuri azonezereza shebuja muri ivyo bikurikira :

1. Azokora amasaha menshi arenze ayatogerezwa mu misi itandatu y'ibikorwa, kugira ngo akore n'amasaha yokoze ku musi w'isabato. Kugira ngo isabato ni yashika iz'isange afise umwidemvyo.

2. Gukora kw iyinga (dimanche) mu gishingo co gukora ku musi w'isabato.

3. Kugabanya impembo y'amasaha y'isabato atashobora gukora, ni haba ata wundi mwanya yoshobora kuriha ayo masaha.

Kenshi n^e kenshi iyo usabwa akazi yanse kwemera ivyo asabwo vyose, uwo muntu akomeza isabato aja gusaba akazi ahandi. Wibuke yuko umuntu akomeza isabato, Imana itazomuheba ngo yicwe n'inzara. (Ndagusavye usome muri Yesaya 58 : 13,14, n^o muri Zaburi 37 :25). Ukwizera kwave gushobora kugeragezwa mu gihe gito, ariko umenye ko Imana yo itazoguheba. Komera ushikame. Ijwi ry'Ubuhanuzi rinezerezwa n'ukwibuka abari mu magorwa, rikabasabira ryiherereye. Ni waba har'ico ugomba ko tugufashamwo, twandikire utumenyeshe ibikugoye.

ITEGEREZE NEZA : Ukoresho Bibiliya hamwe n'icigwa. Ibibazo cose gifise INYISHU IMWE GUSA. Wandike X mu kazu k'inyishu y'ukuri. Ntihagire ikintu wandika, mu tundi tuzu tubiri dusigaye. Raba akarorero ku kibazo Yca ! c'icigwa ca !.

IBIBAZO VY'ICIGWA CA 17.

1. Isabato n'umusi umeze ute ku bana b'Imana ?

- A. Isabato n'umusi w'akanyamuneza ku bana b'Imana.
- B. Isabato n'umusi w'amagorwa ku bana b'Imana.
- C. Isabato n'umusi w'ukuruhuka ku bana b'Imana.

2. Isabato itangura ryari ?

- A. Isabato itangura ku musi wa gatandatu izuba rirenze.
- B. Isabato itangura ku musi ugira indwi mu gitondo.
- C. Isabato itangura ku musi wa gatandatu ku muhingamo.

3. Muri Bibiliya umusi wa gatandatu w'umushamvu witwa ngw iki ?

- A. Muri Bibiliya umusi wa gatandatu w'umushamvu witwa umusi wo kwitegura.
- B. Muri Bibiliya umusawa gatandatu w'umushamvu witwa umusi w'umubatizo.
- C. Muri Bibiliya umusi wa gatandatu w'umushamvu witwa umusi w'umuzuko.

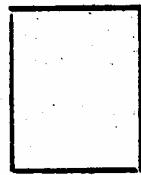

4. Ku musi w'isabato dukwiye gukora iki ?

- A. Ku musi w'isabato abana b'Imana bemerewe kumesa imyambaro, yabo.
- B. Ku musi w'isabato abana b'Imana ntibemerewe kuri-ma.
- C. Ku musi w'isabato abana b'Imana bemerewe kwi-mbara ivyokurya.]

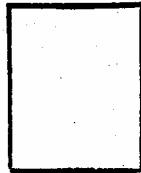

5. Ibikorwa bikwiye gukorwa ku musi w'isabato.

- A. Imana yarekuye k'umuntu afasha uwurwaye ku musi w'isabato.
- B. Imana yarekuriye umuntu kwandika amakete y'ubucuruzi kw'isabato.
- C. Abana b'Imana bakwiye gukora ivyo bashatse ku musi w'isabato.

**IJWI RY'UBUHANUZI
ISHURI RYA BIBILIYA MWIPOSTA
B.P. 1710, Bujumbura
Burundi.**

Izina.....

Ah'uba .....

